

MEDIA

OSA 1.1: MITÄ TARKOITTAÄ MEDIA

Medialla tarkoitetaan esimerkiksi:
aikakauslehtiä ja sanomalehtiä (<-
painettu media), televisiota, radiota ja
internet-sivustoja.

Mediaksi voidaan luokitella myös
tekstiviestit, vaatteiden logot sekä
laitteiden sovellukset.

Median tarkoitus

- Media sisältää aina viestin. Viestin tarkoituksen ja sisällön päättävät median tekijät.
(Esimerkiksi mainoksen tarkoitus on saada asiakas hankkimaan tuote ja uutisen tarkoitus välittää tärkeitä tiedot kansalaisille)
- Mediasta voidaan myös oppia uusia tärkeitä asioita.
- Mediaa voidaan käyttää hyödyksi esimerkiksi opiskelussa ja työelämässä.
- Median tekijöitä eli media-alan ammattilaisia ovat mm.: journalistit eli toimittajat, editorit, reporterit, valokuvaajat ja tuottajat.
- Sosiaalisessa mediassa mediaa voivat tuottaa myös muut kuin media-alan ammattilaiset. (esim. Instagram, Tiktok...)

Puolueellisuus mediassa

- Joskus media voi vaikuttaa *puolueelliselta* tai olla sitä.
- Puolueellisuus mediassa = median tekijät päättävät, *millaista tarinaa* he haluavat kertoa ja korostaa sekä millaista tarinaa peitellä tai poistaa.
- On hyvä muistaa, että kaikki tarinat eivät ole totta.

- ▶ Jotkut median viestit ovat selkeitä ja helppo havaita nopeasti (kuten mainokset).
- ▶ Jotkut viestit taas ovat epäselvempiä tai viestin ymmärtäminen vaatii suurempaa vaivannäköä (esim. kirjan lukeminen, kokonaisen elokuvan katsominen...)

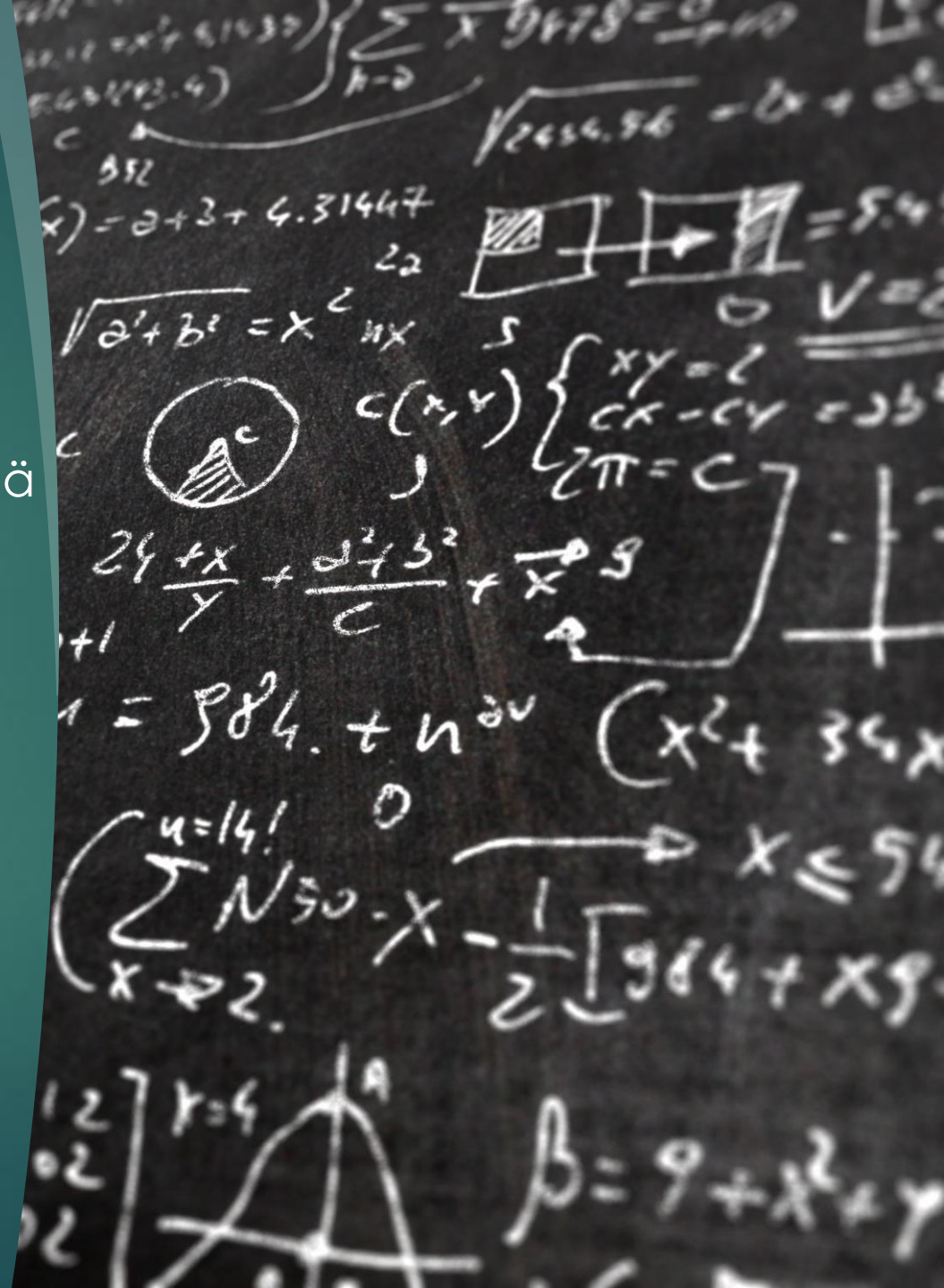
Tee Kahoot 1.1

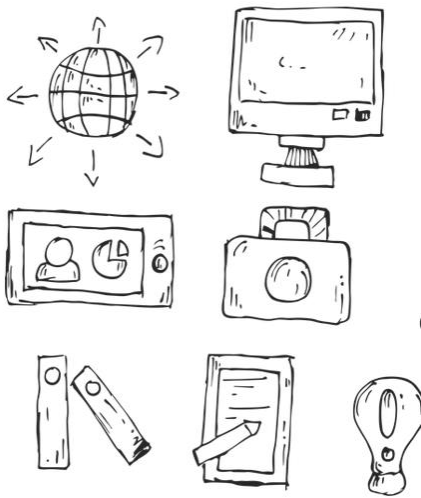
Kahoot ja Forms -linkit opettajalle:

<https://peda.net/id/4e49655a3d7>

1.2 MITÄ ON MEDIALUKUTAITO?

- ▶ Medialukutaito tarkoittaa taitoa käyttää ja ymmärtää mediaa.
- ▶ Medialukutaito on tärkeää, koska media on paljon muutakin kuin vain luettavaa tekstiä.
- ▶ Medialukutaito antaa sinulle työkaluja median informaatioviidakossa suunnistamiseen.

Medialukutaidon kolme taitoa:

1. Median tulkitseminen ja arvioiminen kriittisesti

- Erilaisten medioiden sekä niiden välittämien viestien kriittinen tarkastelu
- *Mitä median tekijä haluaa viestillään saavuttaa? Miksi? Voiko viestiin luottaa tai pitääkö viestin sisältämä tieto paikkaansa?*

2. Taito luoda omaa mediaa.

- Käytännössä esimerkiksi oman videon kuvaamista tai oman tekstin tuottamista.

3. Käyttäytyminen mediaympäristössä

- Mediaympäristössä tulee osata käyttäytyä oikealla tavalla.
- Esimerkiksi sosiaalisessa mediassa täytyy kunnioittaa muita ja huolehtia ympäristön turvallisuudesta kantaaen vastuu omasta toiminnasta.

Tee testi 1.2

Kahoot ja Forms -linkit opettajalle:

<https://peda.net/id/4e49655a3d7>

1.3 TULKITSE JA ARVIOI MEDIAA

Medialukutaitoon kuulu
taito tulkita ja arvioida
mediaa

Media on täynnä erilaisia tarinoita ja viestejä, joista osa on totta ja osa valhetta

-> on tärkeää tunnistaa, onko tieto totuudenmukaista

Media ei synny tyhjästä,
vaan joku aina tehnyt sen

Esim. uutiset, elokuvat ja mainokset ovat aina ihmisten tekemiä

Mediasisällöillä on erilaisia tavoitteita

esim.

- viihdyttää
- välittää tietoa
- mainostaa

Median erilaisten tavoitteiden takia, niillä on myös erilainen vaikutus meihin

Esim. uutiset kertovat meille ajankohtaisista asioista, elokuvat saada meidät viihtymään ja mainokset yrittävät saada meidät ostamaan.

ALMA MANU

Kauppakassin saa nyt kotiovelle

JULKAISTU 04.12.2016 KLO 23:45

Prisma Koivistonkylän ja Alma Manun kauppakassien kotiinkuljetuspalvelu helpottaa asiakkaiden arkea sekä säästää aikaa, rahaa ja hermojäkin.

Prisma Koivistonkylän myyjä Leena Kudjoi kerää tilatut tuotteet myymälästä. Ruoan lisäksi tilaukseen voi sisältyä monenlaisia käyttötavaroita.

Mainos vai uutinen?

On tärkeää osata erottaa eri mediat toisistaan ja miten eri mediat yrittävät meihin vaikuttaa.

Ole kriittinen! Riittävällä tiedolla et tule huijatuksi.

Tee Kahoot 1.3

- ▶ Kahoot ja Forms -linkit opettajalle:
- ▶ <https://peda.net/id/4e49655a3d7>

1.4 TAITO LUODA MEDIAA ITSE

Kuten jo tiedämme, media on aina jonkun tekemää.

- ▶ Sinäkin voit tehdä omaa sisältöä itse, esim. kirjoittaa blogia tai tehdä Youtube-videoita!

Mediasisällön tekeminen vaatii erilaisia tietoja ja taitoja, kuten kuinka käyttää kameraa tai editoida videoita

Median kautta
voit kertoa
tarinoita, saada
toiset nauramaan
tai vaikka
opettaa muita

•
Osan mediasisällöistä voit tehdä helposti, esim. piirtää julisteen.

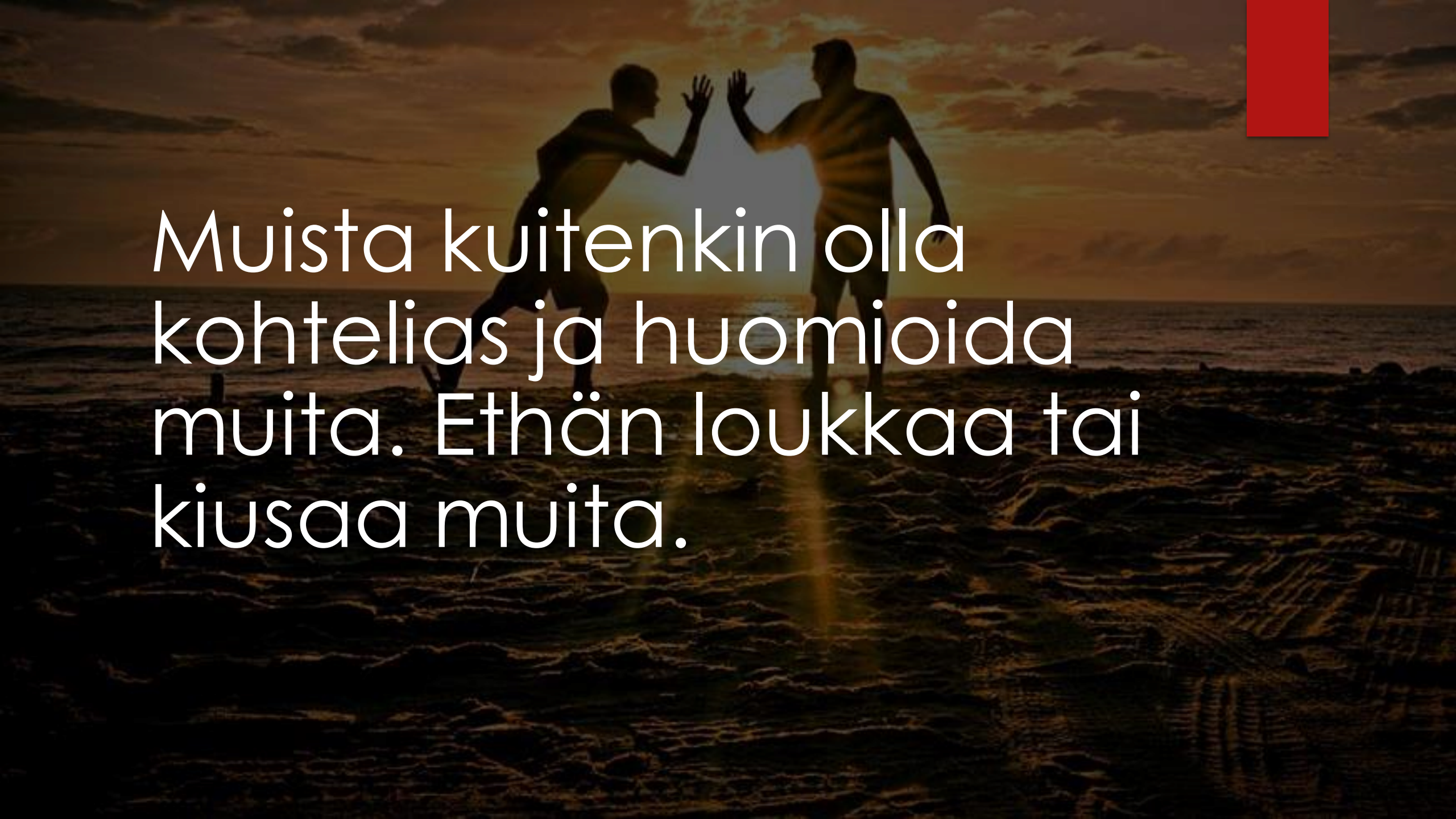
Joskus taas tekeminen vaatii aikaa, esim. video.

The background is a dark teal color with a pattern of lighter teal speech bubbles, each containing a white question mark. A solid red vertical bar is positioned in the top right corner.

Mitä haluat viestiä?
Haluatko antaa tietoa vai viihdyttää?
Haluatko tehdä videon vai julisteen?

Mitä teetkin,
muista olla
luova! Kaikki
lähtee hyvästä
ideasta.

A photograph of two men high-fiving on a beach at sunset. The scene is silhouetted against a warm, orange and yellow sky. The men are in the center, their hands raised and touching. The foreground shows the texture of the sand. A solid red rectangle is positioned in the top right corner of the image.

Muista kuitenkin olla
kohtelias ja huomioida
muita. Ethän loukkaa tai
kiusaa muita.

Muista, että
harjoittelu
tekee
mestarin!

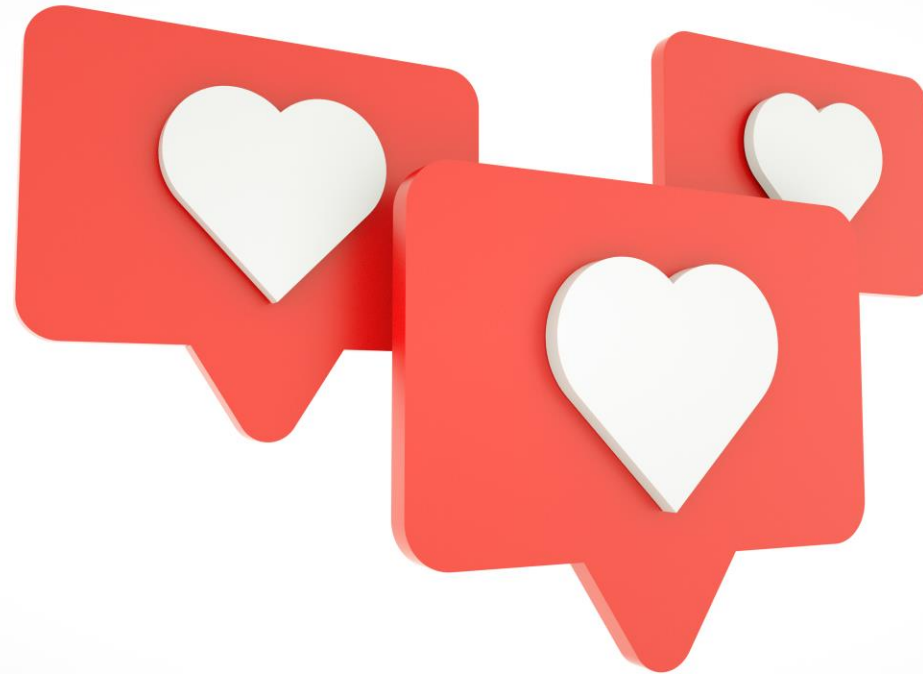
Tee Kahoot 1.4

- ▶ Kahoot ja Forms -linkit opettajalle:
- ▶ <https://peda.net/id/4e49655a3d7>

OSA 1.5: MITEN
MEDIASSA
KÄYTTÄYDYTÄÄN JA
TOIMITAAN OIKEIN
JA TURVALLISESTI

Miljardit ihmiset käyttävät internetiä ja sosiaalista mediaa päivittäin.

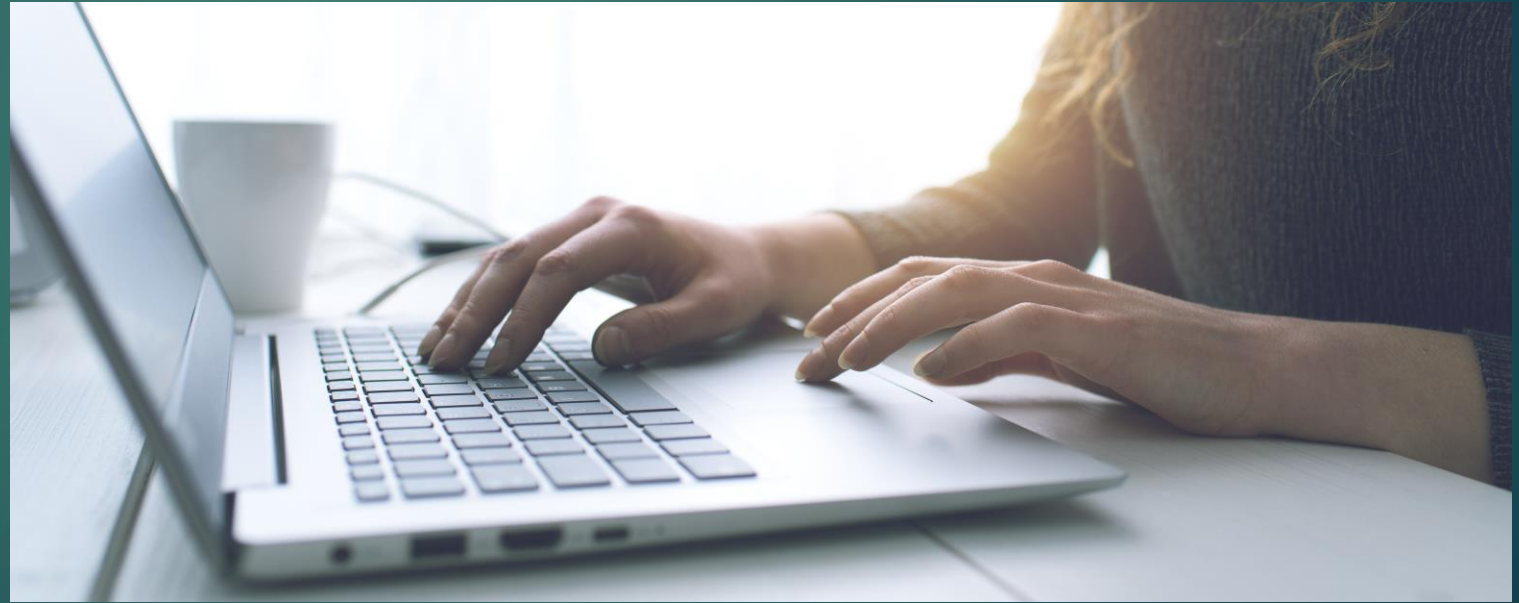
Jokaisella ihmisellä on omat
uskomuksensa,
kiinnostuksenkohteensa ja
ajatuksensa

Toisia täytyy kunnioittaa myös
internetissä eikä kenestäkään saa
tehdä pilaa edes vitsillä.

Media voi olla myös petollinen. Älä kerro henkilötietojasi, kuten osoitettasi tai puhelinnumeroasi vieraille internetissä.

Kenelläkään ei ole lupaa käyttää
mediassa sinun kuviasi ilman sinun
lupaasi. Voit aina sanoa ei.

Monilla peleillä, elokuvilla ja internetsivuilla on ikäraja tai varoitusmerkintöjä.

- ▶ Ne kertovat nuorille mediankäyttäjille, ettei sisältö ole heille sopivaa.
- ▶ Ne ovat olemassa nuorten käyttäjien oman turvallisuuden vuoksi.

Jokaisen pitää toimia sosiaalisessa mediassa fiksusti ja kunnioittavasti.

- ▶ Tämän voi aloittaa omasta itsestään!

Tee testi 1.5

Kahoot ja Forms -linkit opettajalle:

<https://peda.net/id/4e49655a3d7>

lähteet

- ▶ MINDING MEDIA –HANKKEEN OPETUSVIDEOT, MEDIAKASVATUSKESKUS METKA 2022
- ▶ [HTTPS://KAVI.FI/IKARAJAT/YLEISTIETO/SYMBOLIT/](https://kavi.fi/ikarajat/yleistieto/symbolit/)
- ▶ [HTTPS://YLE.FI/AIHE/ARTIKKELI/2019/02/03/NAIN-SINUN-HUOMIOSI-KAAPATAAN-TESTAA-EROTATKO-MAINOKSEN-UUTISESTA](https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/02/03/nain-sinun-huomiosi-kaapataan-testaa-erotatko-mainoksen-uutisesta)